

MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Program mësimor për arsin fillor të të rriturve

GJUHË SHQIPE

për periudhën e parë arsimore

(klasa I, II dhe III)

Shkup, 2025

TË DHËNA THEMELORE PËR PROGRAMIN MËSIMOR

Lënda mësimore	<i>Gjuhë shqipe</i>
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	E detyrueshme
Klasa	I (e parë), II (e dytë) dhe III (e tretë)
Tema/fusha programore	<i>1. Të dëgjuarit dhe të folurit</i> <i>2. Të lexuarit dhe të shkruarit</i> <i>3. Letërsi, të shprehurit dhe krijimtaria</i> <i>4. Njohuri mediatike dhe kulturë e medies</i>
Numri i orëve	5 orë në javë / 180 orë në vit
Pajisjet dhe mjetet	• tablet, kompjuter, përforcues zëri, kufje; • tabelë e mençur; • lapustila (markera) shumëngjyrësh; • fletëza mësimore, plakate, afishe, ilustrime me figura (të ndara ose në varg) që kanë të bëjnë me përmbajtjet dhe veprimtaritë; • libra (me tregime të shkurtra, përrallëza, përralla, vjersha, gjëza, fjalë të urta); • revista për fëmijë, enciklopedi me ilustrime për fëmijët, fjalorë të ilustruar; • bibliotekë digjitale me libra; • bibliotekë me libra në klasë; • filma të animuar, regjistrime audio-vizuale shfaqjesh teatrale, softuerë mësimorë nga interneti dhe mjete të tjera audio-vizuale, si dhe mjete të tjera varësisht nga qëllimi mësimor.
Normativi për kuadrin mësimor	Punën edukativo-arsimore deri në klasën e tretë mund ta realizojë: • profesori/arsimtari/mësuesi i mësimit klasor, VII/1 ose VI/1 sipas KNK dhe 240 ECTS; • pedagogu i diplomuar VII/1 ose VI/1 sipas KNK dhe 240 ECTS.

NDËRLIDHJA ME STANDARDET NACIONALE

Rezultatet e të nxënit që përmenden në programin mësimor shpjen në përvetësimin e kompetencave të mëposhtme të përfshira në fushën **Njohuri gjuhësore.**

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe mund:</i>	
I-A.1	t'i shprehë dhe t'i transmetojë mendimet, ndjenjat, informacionin dhe qëndrimet e veta në situata të ndryshme komunikimi në gjuhën e vet amtare, nëpërmjet medimeve të ndryshme dhe për qëllime të ndryshme;
I-A.4	të përdorë gjuhën standarde duke iu përmbajtur rregullave gramatikore dhe drejtshkrimore gjatë të shprehurit me gojë dhe me shkrim;
I-A.6	të identifikojë veçoritë themelore të gjuhës amtare (alfabetin, historinë, dialektet etj.), si dhe ngjashmëritë e dallimet e saj me gjuhët e tjera;
I-A.8	të kuptojë përmbajtjen e mesazheve dëgjimore: të jetë në gjendje t'i shkëputë, t'i analizojë, t'i vlerësojë dhe t'i përmbledhë informacionet nga mesazhet dhe t'i shprehë ato (me shkrim dhe me gojë) me fjalët e veta;
I-A.9	të kuptojë përmbajtjen e një teksti të shkruar: të jetë i aftë të veçojë, të analizojë, të vlerësojë dhe të përmbledhë informacionin nga teksti dhe ta shprehë atë (me shkrim dhe me gojë) me fjalët e veta;
I-A.12	të shfrytëzojë informacione nga burime dhe medime të ndryshme dhe t'u qaset atyre në mënyrë kritike, duke marrë parasysh burimin, kontekstin, qëllimin dhe besueshmërinë e informacioneve të paraqitura
<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:</i>	
I-B.1	nëpërmjet mësimin të gjuhës amtare zhvillohet identiteti i vet gjuhësor e kulturor, ndërsa nëpërmjet komunikimit gjuhësor përcillet trashëgimia kulturore dhe kultura e të jetuarit;
I-B.2	me përdorimin e gjuhës në kontekste e mjedise të ndryshme dhe në forma të ndryshme mundësohet komunikimi dhe ndërveprimi efikas (gjithmonë duke pasur parasysh se me kë bëhet komunikimi);
I-B.4	përmbajtja dhe mënyra e shprehjes së mendimit personal mund të kontribuojë për të mbajtur e për të përmirësuar komunikimin, por edhe të shkaktojnë mosmarrëveshje e konflikte;

Programi mësimor përfshin edhe kompetencat relevante të këtyre fushave të Standardeve nacionale: **Njohuri digjitale, Zhvillim personal dhe social, Shoqëri dhe kulturë demokratike dhe Të shprehurit artistik dhe kultura**

<i>Nxënësi /nxënësjë di dhe mund:</i>	
IV-A.2	të vlerësojë se për të zgjidhur një detyrë/problem kur dhe si është e nevojshme ta shfrytëzojë TIK-un në mënyrë efektive dhe efikase;
IV-A.5	të përcaktojë se çfarë informacionesh i duhen që t'i gjejë, t'i përzgjedhë dhe t'i shkarkojë të dhënat, informatat dhe përmbajtjet digjitale;
V-A.6	të përcaktojë qëllime të mësimi e të zhvillimit të vet dhe të punojë për kapërcimin e sfidave që i dalin para në rrugën e arritjes së tyre;
V-A.7	t'i shfrytëzojë përvojat personale për ta lehtësuar mësimnxënien dhe për ta përshtatur sjelljen e vet në të ardhmen;
V-A.10	të zbatojë parimet etike për të vlerësuar se ç'është e drejtë dhe ç'është gabuar në veprimet e veta dhe të tjerëve dhe të manifestojë vetitë e mira të karakterit (të tilla si: ndershmëria, drejtësia, respekti, durimi, kujdesi, mirësjellja, mirënjohja, vendosmëria, guximi dhe vetëdisiplina);
V-A.13	të komunikojë me të tjerët dhe të prezantojë veten në përshtatje me situatën;
V-A.14	të dëgjojë në mënyrë aktive dhe të reagojë në mënyrë adekuate, duke shprehur empati dhe mirëkuptim për të tjerët dhe t'i manifestojë në mënyrë konstruktive shqetësimet dhe nevojat e veta;
V-A.15	të bashkëpunojë me të tjerët për realizimin e qëllimeve të përbashkëta, duke ndarë pikëpamjet dhe nevojat e veta me të tjerët dhe duke i pasur parasysh pikëpamjet dhe nevojat e tjerëve;
V-A.17	të kërkojë informacion prapaveprues (feed back) dhe përkrahje për vete, por edhe të japë informacion prapaveprues konstruktiv dhe përkrahje në dobi të të tjerëve;
V-A.19	të japë propozime, të shqyrtojë mundësi të ndryshme dhe t'i parashikojë pasojat me qëllim që të nxjerrë përfundime dhe të marrë vendime të arsyeshme;
VI-A.3	t'i formulojë e t'i argumentojë pikëpamjet e veta, t'i dëgjojë me vëmendje e t'i analizojë pikëpamjet e të tjerëve dhe të sillet me respekt ndaj tyre, madje edhe atëherë kur nuk pajtohet me to;
VI-A.5	t'i kuptojë dallimet midis njerëzve mbi çfarëdo qoftë baze (përkatësi gjinore dhe etnike, moshë, aftësi, status shoqëror etj.);
VI-A.6	të vërejë paraqitjen e stereotipave dhe paragjytimeve të vetja e të tjerët dhe t'i kundërvihet diskriminimit;
VI-A.7	të vërejë shfaqjen e dhunës verbale dhe fizike në mjedisin që e rrethon, t'i kuptojë pasojat e dhunës dhe t'i kundërvihet asaj;
VIII-A.1	të tregojë se i njeh format e ndryshme të shprehjes artistike në të gjitha fushat e kulturës (letërsi, muzikë, arte vizuale, arte skenike, arte dekorative, arkitekturë, dizajn);
VIII-A.3	t'i shprehë idetë, përvojat dhe emocionet e veta duke shfrytëzuar format artistike ose format e tjera të të shprehurit krijues (individuale ose kolektive);
VIII-A.4	të interpretojë idetë, përvojat dhe emocionet e shprehura në krijimet artistike të bëra nga të tjerët që janë pjesëtarë të kulturës së vet ose të kulturave të tjera;
VIII-A.5	të tregojë se e njeh kulturën e vet dhe mënyrat e ndryshme të shprehjes së saj nëpërmjet letërsisë dhe arteve vizuale, muzikës dhe 5 vallëzimit, ndërtimeve dhe prodhimeve të tjera kulturore.

<i>Nxënësi /nxënësjë kupton dhe pranon se:</i>	
IV-B.1	njohuritë digjitale janë të domosdoshme në jetën e përditshme – ato e bëjnë më të lehtë të nxënit, jetën dhe punën, i japin ndihmesë zgjerimit të komunikimit, kreativitetit dhe inovacionit dhe ofrojnë mundësi të ndryshme argëtimi;
V-B.3	arritjet dhe mirëqenia e tij/e saj në masë të madhe varen nga puna që bën ai/ajo dhe nga rezultatet që i arrin ai/ajo;
V-B.4	çdo hap që ndërmerret është me pasoja për të dhe/ose për mjedisin e tij/e saj;
V-B.7	marrja e iniciativës, këmbëngulja, qëndrueshmëria dhe përgjegjësia janë të rëndësishme për zbatimin e detyrave, për arritjen e qëllimeve dhe për kapërcimin e sfidave në situatat e përditshme;
V-B.8	ndërveprimi me të tjerët është i dyanshëm - ashtu si ka të drejtë t'u kërkojë të tjerëve që t'ia mundësojnë atij/asaj t'i përmbushë interesat dhe nevojat e veta, gjithashtu ka edhe përgjegjësi t'u japë hapësirë të tjerëve për të përmbushur interesat dhe nevojat e tij/e saj personale;
V-B.9	kërkimi i informacioneve prapavepruese dhe pranimi i kritikës konstruktive çon drejt përparimit në planin individual dhe shoqëror.

REZULTATET E TË NXËNIT

Fusha programore: **TË DËGJUARIT DHE TË FOLURIT**

Gjithsej: **15orë**

Rezultatet e të nxënit

Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë:

1. të kuptojë një tekst të dëgjuar: të identifikojë dhe të përshkruajë të dhënat themelore (pjesëmarrësit/personazhet, përshkrimet, vendndodhjet, kohët), të bëjë përmbledhjen (rezymenë) e tekstit, t'u përgjigjet pyetjeve dhe të parashtrojë pyetje rreth tekstit;
2. të marrë pjesë në një bisedë duke shprehur një mendim, duke bërë pyetje dhe duke iu përgjigjur pyetjeve;
3. të përdorë intonacionin e duhur dhe shqiptimin e drejtë gjatë të folurit;
4. të rrëfejë dhe të përshkruajë, duke e ndryshuar pozicionin e rrëfimitarit;
5. të ritregojë e të tregojë duke i përdorur si duhet kohët e foljeve (të tashmen, të kryerën e thjeshtë dhe të pakryerën), si dhe ligjëratën e drejtë dhe ligjëratën e zhdrejtë.

Përmbajtjet (dhe konceptet):

Standardet për vlerësim:

• Të dëgjuarit me të kuptuar

- Përshkruan vendet, vendndodhjet, pamjen e sendeve dhe të personave sipas përmbajtjes së tekstit të dëgjuar.
- Bën përmbledhjen (rezymenë) e përmbajtjes së tekstit që dëgjon (me gojë dhe me shkrim).
- Identifikon dhe tregon të dhëna për kohën, vendin dhe mënyrën e kryerjes së veprimit në tekstin që dëgjon.
- Përshkruan (me gojë ose me shkrim) veçoritë e personazheve, objekteve dhe të dukurive në tekstin që dëgjon.
- Identifikon gjërat e palogjikshme në tekstin që dëgjon.

• Të folurit me të kuptuar

- Shpreh gojarisht mendimin e tij për një situatë të caktuar problemore nga jeta e përditshme.
- Përdor fjalë të reja gjatë të shprehurit me gojë në përputhje me temën ose situatën e komunikimit.

• Ritregimi me gojë, tregimi dhe përshkrimi duke përdorur si duhet kohën e tashme, kohën e kryer të thjeshtë dhe të pakryerën (pa përkufizimin e tyre)

- Tregon gojarisht ngjarje dhe ndodhi nga përditshmëria duke përdorur kohën e tashme të foljes.
- Ritregon ngjarje dhe ndodhi nga jeta e përditshme duke përdorur kohën e kryer të thjeshtë.
- Tregon një ngjarje/ndodhi në rolin e personazhit kryesor, duke e paraqitur në mënyrë kronologjike dhe duke i përdorur drejt kohët e foljeve.
- Tregon rreth një teme të caktuar ose një teme të zgjedhur, duke përdorur fjalorin e duhur dhe duke i përdorur foljet në kohën e tashme dhe në të shkuarën.

	Përshkruan njerëz, personazhe, bimë, kafshë, dukuri natyrore, peizazhe, duke i përdorur si duhet emrat, mbiemrat, përemrat dhe numërorët.
Fusha programore: TË LEXUARIT DHE TË SHKRUARIT Gjithsej: 90 orë	
Rezultatet e të nxënit: <i>Nxënësi/nxënësjë do të jetë i/e aftë:</i> - të lexojë me të kuptuar fjalë, fjali dhe tekste të shkurtra të shkruara në materialin mësimor dhe në mjedisin ku jeton; - të shkruajë shkronjat e vogla e të mëdha të dorës të alfabetit të gjuhës shqipe dhe t'i përdorë si duhet kur shkruan fjalë e fjali; - të shkruajë tekste të shkurtra e të thjeshta sipas diktimit, rikujtimit dhe në mënyrë të pavarur, për një temë të caktuar; - të zbatojë rregullat drejtshkrimore themelore për përdorimin e shkronjës së madhe e të vogël, për shenjat e pikësimit: pikën, pikëçuditjen e pikëpyetjen dhe për bartjen në rreshtin tjetër të një rrokjeje nga fjala dyrrrokëshe. - të dallojë fjalën, fjalinë dhe tekstin; - të formulojë pyetje dhe t'u përgjigjet pyetjeve lidhur me përmbajtjen e një teksti të lexuar, të gjejë informacionet brenda tekstit dhe të bëjë përmbledhjen e tij; - të respektojë rregullat drejtshkrimore gjatë të shkruarit të një teksti sipas diktimit, nga rikujtimi i një teme të dhënë; - të përdorë në formën e duhur emrat, mbiemrat, foljet dhe numërorët në fjali gjatë të shkruarit; - të dallojë llojet e ndryshme të fjalive në një tekst.	
Përmbajtjet (dhe konceptet):	Standardet për vlerësim:
Leximi fillestar (tingull, rrokje, fjalë, fjali e thjeshtë, fjali e shkurtër, tekst, alfabet)	- I thotë shkronjat sipas renditjes alfabetike. - I njeh shkronjat, i lidh ato me tingullin përkatës si dhe me fjalët që fillojnë me atë tingull. - I lidh shkronjat e shtypit dhe të dorës me tingujt përkatës. - I njeh shkronjat e dorës në përbërje të një rrokjeje, të një fjale ose të një fjalie. - Lexon shkronja, rrokje, fjalë dhe fjali të thjeshta / të shkurtra në tekste të ndryshme (materiale mësimore, libra, revista, reklama, njoftime, emra artikujsh / produkte, posterë, mesazhe, formularë, mbishkrime, tabela, grafitë, vitrina etj.). - Dallon fjalën si tërësi tingujsh. - Përcakton sa fjalë ka në fjali. - Dallon fjalitë në tekst. - Dallon tekstin si një tërësi fjalësh. - Dallon fjalinë e vogël në tekstin e dhënë. - Dallon kryefjalën dhe kallëzuesin në fjalinë e vogël.

	• Lexon fjali të thjeshta dhe të shkurtra që përmbajnë fjalë të reja të sapomësuar. • Identifikon fjalët e panjohura në një tekst të shkruar. • U përgjigjet pyetjeve të shkurtra të cilat i lexon. • Dallon fjalitë dëftore, pyetëse e nxitëse në një tekst dhe i lexon ato me intonacionin e duhur. • Përpilon pyetje pas leximit të një fjalie të shkurtër pohore. • Përpilon fjali të shkurtra mohuese nga fjalitë e lexuara pohuese dhe anasjellas. • I dallon fjalët dhe fjalitë në tekstin e shkruar si përgjigje të pyetjes lidhur me përmbajtjen e tekstit të dëgjuar. • Përpilon pyetje në lidhje me përmbajtjen e një teksti të lexuar. • Shndërron fjalitë e lexuara nga fjali dëftore në fjali pyetëse dhe nxitëse dhe anasjellas, gjegjësisht nga fjali pohuese në fjali mohuese dhe anasjellas.
• Shkrimi fillestar (shkronja dore, shkronja të vogla, shkronja të mëdha, pikë, pikëpyetje, pikëçuditje, alfabet)	• Shkruan shkronja shtypi (të vogla dhe të mëdha). • Bën dallimin midis shkronjave të dorës dhe atyre të shtypit. • I shkruan shkronjat e dorës (të vogla dhe të mëdha). • Shkruan fjalë dhe fjali të shkurtra me shkronja të dorës. • Shkruan përmbajtje të thjeshtë gjuhësore (lidh tingujt dhe shkronjat në një fjalë të plotë, fjalë në një fjali) pasi i dëgjon ato. • Përdor shkronjën e madhe në fillim të një fjalie të cilën e shkruan pasi e ka dëgjuar. • Shkruan tekste të thjeshta dhe të shkurtra gjatë diktimit. • Në mënyrë të pavarur shkruan një tekst të thjeshtë, duke rikujtuar një tekst të dëgjuar më parë ose një tekst të mësuar përmendsh. • Shkruan një tekst të shkurtër për një temë të dhënë. • Kur shkruan i ndan në rrokje fjalët që ka dëgjuar. • Kur shkruan i bart saktë pjesët e fjalëve në rreshtin tjetër. • Shkruan saktë shenjën e pikësimit në fund të fjalisë. • I shkruan me shkronjë të madhe emrat e përveçëm dhe mbiemrat, si dhe emrat e vendbanimeve. • I shkruan me fjalë numrat deri në 100 dhe mbiemrat marrëdhëniorë (numërorët rendorë) deri në 10. • Njeh renditjen e gabuar të shkronjave në fjalët e shkruara dhe rendin e pasaktë të fjalëve në fjalitë e shkruara dhe i rishkruan saktë fjalët, përkatësisht fjalitë. • Dallon gabimet në tekstin e shkruar (shkronjat e lëna, rrokjet, fjalët, pjesët e një fjalie, shenjat e pikësimit) dhe e rishkruan saktë tekstin.

• Leximi me të kuptuar (teksti letrar dhe teksti joletrar)	• Lexon tekstin me intonacionin e duhur. • Formulon pyetje lidhur me përmbajtjen e tekstit të lexuar. • U përgjigjet (me gojë e me shkrim) pyetjeve lidhur me përmbajtjen e tekstit të lexuar. • Gjen fjalë e fjali si përgjigje të pyetjeve lidhur me përmbajtjen e tekstit të lexuar. • Bën përmbledhjen (rezymenë) e përmbajtjes së tekstit që ka lexuar me anë të një a dy fjalive. • Dallon tekstet letrare dhe tekstet joletrare. • Gjen informacionet që i kërkohen në tekstet joletrare (shkencore-popullarizuese dhe gazetare). • Jep përgjigje të thjeshta për pyetjet lidhur me informacionet që paraqiten në ndonjë tekst, tabelë, grafik ose hartë.
• Shkrimi dhe përdorimi i rregullave të drejtshkrimit	• E përdor drejt shkronjën e parë të madhe kur shkruan emrat e rrugëve, të shesheve, të vendbanimeve, të maleve, të lumenjve, të institucioneve, titujt e librave e të revistave. • Shkruan <i>dy pikat</i> dhe <i>presjen</i> në raste numërimi të gjërave. • Shkruan tekste të shkurtra sipas diktimit duke iu përmbajtur rregullave drejtshkrimore për përdorimin e shkronjës së parë të madhe dhe të shenjave të pikësimit. • Kur shkruan di t'i mbartë si duhet pjesët e fjalëve në rreshtin tjetër. • Shkruan me fjalë numrat deri më 1000 dhe mbiemrat marrëdhëdhëniorë që tregojnë sasi deri më 20. • Dallon renditjen e parregullt të shkronjave të fjalët e shkruara dhe radhitjen e gabuar të fjalëve në fjalitë e shkruara dhe i rishkruan si duhet fjalët, përkatësisht fjalitë e tilla. • Gjen dhe i përmirëson gabimet në tekstin e shkruar (renditjen e gabuar të shkronjave, lënien e ndonjë shkronje, ndarjen e gabuar të fjalës në fund të rreshtit, përdorimin e gabuar të shenjave të pikësimit). • Shkruan tekste të thjeshta për një temë të përcaktuar ose për një temë të lirë. • Shkruan një tekst të thjeshtë duke rikujtuar ndonjë ngjarje dhe duke iu përmbajtur rregullave të drejtshkrimit. • Shkruan tekste të shkurtra për përdorime të ndryshme (kartolinë, mesazh SMS, njoftim).
• Llojet e fjalëve në fjali (emrat, mbiemrat, përemrat, foljet, numrorët)	• Identifikon konkretisht emrat në një tekst të caktuar. • Dallon emrat e përgjithshëm dhe emrat e përveçëm në një tekst të caktuar. • Dallon emrat për nga gjinia dhe numri. • Dallon mbiemrat në tekstin e dhënë. • Dallon përemrat si fjalë që mund të përdoren në vend të emrave. • Dallon foljen në fjali. • Dallon në tekst numërorët si një lloj fjalësh. • Shkruan tekste duke i përdorur si duhet emrat, mbiemrat, përemrat, foljet dhe numërorët.

Llojet e fjalive (fjalitë dëftore, pohore, mohore, pyetëse dhe thirrmore)	- Dallon llojin e fjalive në tekstin e caktuar. - Kthen fjalitë që ka lexuar nga një lloj në llojin tjetër.
Fusha programore: LETËRSIA, TË SHPREHURIT DHE KRIJIMTARIA Gjithsej: 65 orë	
Rezultatet e të nxënit: <i>Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë:</i> - të dallojë tekstin e dramës, të poezisë dhe tekstin narrativ (tregim, kallëzim, përrallë, përrallëz) dhe t'i sqarojë dallimet midis tyre me anë të shembujve; - të analizojë përmbajtjen e një teksti letrar (temën, porosinë/idenë, personazhet dhe ngjarjet); - të ritregojë tekste letrare me fjalët e veta sipas planit të dhënë ose sipas planit të vet; - të tregojë (me gojë e me shkrim) rreth një teme të caktuar dhe një teme me zgjedhje. <i>Nxënësi/nxënësja:</i> - të zhvillojë të shprehurit krijues.	
Përmbajtjet (dhe konceptet):	Standardet për vlerësim:
Llojet e teksteve letrare (tregim, përrallë, përrallëz, vjershë, dramë)	- Shpjegon (nëpërmjet shembullit) dallimin midis një tregimi të shkurtër, një përralle dhe një përrallëze. - Bën dallimin ndërmjet tekstit dramatik, poetik dhe narrativ dhe këtë dallim e shpjegon me shembuj. - Shpjegon (me anë shembujsh) karakteristikat e poezisë (vargun, strofën, rimën).
Analiza e teksteve letrare (temë, porosi/ide, ngjarje, personazh, kohë, vend)	- Përcakton titullin, emrin e autorit të një libri të caktuar ose të një teksti letrar të caktuar. - Përcakton temën e një teksti letrar që ka lexuar. - Përcakton personazhet e një teksti letrar të lexuar. - Përshkruan pamjen e personazheve të një teksti dhe shpjegon tiparet e tyre sipas veprimeve që bëjnë. - Përcakton ngjarjen kryesore në tekst. - Përcakton kohën dhe vendin e ngjarjeve në tekst dhe i rendit ato në mënyrë kronologjike. - Krahason ngjarjet dhe personazhet nga teksti i lexuar me situatat reale. - Nxjerr porosinë e përmbajtjes së një teksti letrar të lexuar.

• Të shprehurit me gojë e me shkrim dhe të krijuarit	• Ritregon një tekst letrar sipas një plani të dhënë ose sipas planit të vet, duke përdorur fjalët e veta. • Tregon ngjarje nga jeta e përditshme që kanë ngjashmëri me ato në tekstin letrar. • Rrëfen rreth një teme të përcaktuar ose për temën që e ka zgjedhur vetë.
Fusha programore: NJOHURI MEDIATIKE DHE KULTURË E MEDIES Gjithsej: 10 orë	
Rezultatet e të nxënit: <i>Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë:</i> 1. të paraqesë shembuj për të shpjeguar/përshkruar se si ndikon media te përdoruesit; 2. të shpjegojë se si përdoret në mënyrë të sigurt telefoni celular për të pasur qasje te informacionet nëpërmjet aplikacioneve; 3. të kërkojë dhe të gjejë informacionet e nevojshme në internet duke përdorur fjalët kyçe;	
Përmbajtjet (dhe konceptet):	Standardet për vlerësim:
• Ndikimi i medimeve (informacione problematike dhe edukuese, përmbajtje manipuluese)	• Bën dallimin ndërmjet informacionit problematik dhe atij edukues në përmbajtjen mediatike. • Shpjegon (me shembuj) se si ndikojnë përmbajtjet nga mediet në emocionet e atyre që i shfrytëzojnë. • Identifikon përmbajtjet manipuluese në media.
• Interpretimi dhe përdorimi i përmbajtjeve mediatike	• Identifikon mesazhin thelbësor në përmbajtjet mediatike tekstuale të shkruara me shkronja me madhësi / trashësi të ndryshme dhe/ose me ngjyra të ndryshme. • Njeh kuptimin e ikonave digjitale (emotikon-et, gif-et dhe meme-t) në aplikacionet celulare dhe kompjuterike.
• Përdorimi i telefonit celular (pajisje e mençur, aplikacione për telefon/pajisje të mençur, ikona, emotikone)	• Paraqet aplikacione të telefonit celular/pajisjes së mençur të cilat janë të dobishme dhe të sigurta për t'u përdorur. • Shpjegon (me shembull) pse fjalëkalimin e telefonit nuk duhet ta dinë të tjerët. • Shpjegon (me shembull) dallimin ndërmjet komunikimit të përgjegjshëm dhe të papërgjegjshëm nëpërmjet telefonit celular (nëpërmjet bisedës ose mesazheve). • Ilustron një mesazh tekstual me një emotikon të përshtatshëm
• Kërkimi në internet (vegëzë/link, fjalë kyçe, Google)	• Shpjegon (me shembull) çfarë paraqet interneti. • Gjen informacionin e nevojshëm në internet duke kërkuar në Google.

Fillimi i zbatimit të programit mësimor	Viti 2025/2026
Institucioni/bartës i programit	Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Në bazë të nenit 15, paragrafi 10 të Ligjit për Arsim Fillor (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut”, nr. 161/19, 229/20 3/25 dhe 74/25) dhe neni 17, paragrafi 2 të Ligjit për Arsimin e të Rriturve (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë Së Veriut” nr.3/25), ministri i Arsimit dhe Shkencës miratoi programin mësimor të lëndës <i>Gjuhë shqipe</i> për arsimin fillor të të rriturve (klasa I, II dhe III).	nr. 12-12059/9 viti 17.9.2025 Ministre e Arsimit dhe e Shkencës, Prof.dr. Vesna Janevska, c.p.